

Sprawy sokole

Dzielnicy Pomorskiej.

obowiązkiem każdego prawego Sokola Polskiego jest: bać o zdrowie fizyczne i duchowe swoje i swoich! przestrzegać czystości i wyłącznego używania mowy polskiej. racować usilnie nad pozyskaniem ludu do pracy narodowej.

Dodatek „Dziennika Bydgoskiego“ poświęcony sprawom Sokola.

Nr. 6. | Bydgoszcz, piątek dnia 22-go maja 1925 roku.

Rok 2.

Od Przewodnictwa Dzielnicy.

Komunikat 6 25.

1) Rada dzielnicowa uchwaliła ubezpieczyć dd. ćwiczących od nieszczęśliwych wypadków. Wzywamy wszystkie gniazda o natychmiastowe wykonanie: Każde gniazdo głasza do Przewodnictwa conajmniej 2 dd. ćwiczących i przekazuje do kasy dzielnicowej 21.60 zł. Ponadto przysługuje Gniazdom prawo ubezpieczyć dd. ćwiczących do woli. Składka za każdego dalszego druha wynosi 0.80 zł.

2) Według uchwały Rady Dzielnicowej, gniazda przedłożą zapotrzebowanie mundurów jakoteż strojów ćwiczebnych i obowiązują się je spłacać ratami. Sprowadzeniem wprost z fabryki odpowiednich materiałów zajmie się Komisja Gospodarcza przy Przewodnictwie.

3) Min. Spraw. Zagranicznych do którego wystąpiliśmy o wydanie paszportów na złot w Berlinie odmówiło nam, motywując swą odmowę tem, że 1) nie chce upoważniać organizacje niemieckie do odwiedzenia naszego kraju, i 2) że przyjazd tak znacznej ilości Polaków do Berlina, zaszkodziłoby Sokolstwu w Berlinie jego istnieniu i pracy. Taka manifestacja narodowa mogła być w obecnych czasach powodem do znacznych represji.

4) Powołując się na uchwałę Rady dzielnicowej, w sprawie przysposobienia rezerw, wzywamy gniazda do natychmiastowego realizowania naszego programu przysposobienia wojskowego.

5) Przypominamy zeszłoroczną uchwałę Rady w sprawie wniesienia opłat w wysokości 50 gr. do kasy dzielnicowej na rzecz olimpiady do Paryża. Wyrażamy nasze

życzenie, by zarządy zechciały raz się nauczyć do przestrzegania wszystkich uchwał, do wypełnienia najelementarniejszych obowiązków.

6) Składka na rok 25-ty wynosi 50 groszy. Pierwsza rata płatna 1 maja br. (Patrz komunikat skarbnika).

Czołemi!

(—) Mokrzycki
prezes.

(—) Malczewski,
sekretarz.

Komunikat skarbnika dzielnicowego.

Stosownie do uchwały Rady Dzielnicowej odbytej dnia 19 bm. w Grudziądzu, należy składki na olimpiadę w wysokości 50 gr. od członka w całej pełni uiszczyć, które na zeszłorocznej Radzie Dzielnicowej uchwalono. Wobec tego wzywam wszystkie gniazda, które dotychczas z powyższego obowiązku się nie wywiązały, aby bezwzględnie, najpóźniej do 1 czerwca br. to uczyniły. Celem punktualnego i sumiennego załatwienia powyższej sprawy uprasza się druhowów prezesów i skarbników okręgowych, aby raczyli zająć się powyższą sprawą i zażądać wymienione składki od poszczególnych gniazd i takowe bezwzględnie nadesłać do kasy dzielnicowej w załączeniu dokładnego spisu gniazd z wpłaconą kwotą. O ile byłyby i takie gniazda, któreby wbrew uchwałom Radzie Dzielnicowej sobie postąpiły, zechcą skarbnicy okręgowe takowe mi bezwzględnie podać, które wymienię w przyszłym numerze „Spraw Sokolich“. Jednakowoż żywie mocno nadzieje, że żadne gniazdo nie uchyli się od moralnego obowiązku i postara się w myśl uchwały temu zadość uczynić.

Równocześnie upraszam druhów skarbników niżej wymienionych okręgów, a mianowicie: I., IV., VI., VII. i VIII o bezwzględne nadesłanie spisu ich gniazd podaniem ilości członków i wysok. uiszczonych składek do kasy dzieln. za rok 1924-ty, również i te gniazda, które dotychczas jeszcze wym. składek nie uiszcili lub są w zawieszeniu. Wszystkie zaległe składki za rok 1924-ty opieszłych gniazd należy również do 1-go czerwca br. nadesłać.

Okręg III. zechce nadesłać tylko spis poszczególnych gniazd z podaniem ilości członków.

Wypada nadmienić, że jedynie okręg II. dotychczas nadesłał odnośny spis z podaniem uiszczonych składek, za co mu cześć, należy takowy tylko jeszcze uzupełnić przez podanie ilości członków. Na koniec zwracam uwagę wszystkim skarbnikom okręgowym, że składki do kasy dzielnicowej za pierwsze półrocze na rok 1925 należy również przesłać do 1 czerwca br. od członka po 25 gr.

Celem przeprowadzenia ścisłej kontroli zwracam się z gorącym apelem i myśl uchwały Rady Dzielnicowej do druhów skarbników wszystkich gniazd i okręgów dzielnicy pomorskiej, ażeby w przyszłości załatwiali sprawy finansowe jak najpункtualniej i nieprzewlekali z roku na rok, przezco prace administracyjne i techniczne znacznie się utrudniają względnie uniemożliwiają, a prezesowie winni baczyć i starać się o ścisłe wykonanie wszelkich uchwał, gdyż tylko oni ponoszą odpowiedzialność za wszelkie czyny ich gniazd. Musimy jednakowoż dążyć do tego, ażeby nasze drużyny w zasadach Sokolich wychować nie tylko do sprawności technicznej, ale też i do punktu i sprawnej pracy administracyjno-finansowej.

Józef Kałas, skarbn. dzielnicowy.

Protokół

Zjazdu Rady Dzielnicy Pomorskiej Związku Tow. Gimn. „Sokół“ w Polsce, odbytego dn. 19. kwietnia 1925 r. w Grudziądzu, w hotelu „Pod Złotym Lwem“.

O godzinie 10,15 otwiera posiedzenie Rady prezes dzielnicy druh Karól Mokrzycki, witając w imieniu Dzielnicy przybyłych gości i delegatów. Przed rozpoczęciem obrad powitał Sokolstwo w imieniu miasta Grudziądza prezydent p. Włodek, w imieniu D. O. K. VIII. pułkownik Aleksandrowicz, w imieniu p. Wojewody p. radca

Stefański, w imieniu starosty grudziądzkiego p. Ziółkowski, w imieniu Dowództwa dywizji pułkownik p. Krystyna. Kurator ok szkolnego Dr. Riemer i delegat Związku przysłał telegramy z życzeniami. Po przemówieniu powyższych reprezentantów z sobna powitał druh Samoliński przedstawicieli prasy jak: Głosu Pomorskiego, Głosu z Grudziądzkiej, Dziennika Bydgoskiego, przedstawiciela gimnazjum dyrektora p. Augustyńskiego i naczelnika Dzielnicy Mazowieckiej druha Chełmińskiego.

Druh prezes Mokrzycki dziękując przedstawicielom władz, przeczytał niżej podaną rezolucję, którą Rada przez powstanie miejsc jednogłośnie uchwaliła:

„Zebrana w Grudziądzu dnia 19-kwietnia 1925 r. Rada Dzielnictwa Sokolstwa Pomorskiego protestuje przeciwko żądaniom niemców rewizji traktatu wersalskiego, kryjącemu w sobie chęć naruszenia granic Państwa Polskiego oświadcza, że Sokolstwo Polskie gotów jest użyć swych środków w celu wytworzenia takiej siły, która potrafi skutecznie przeciwstawić się wrogim zakusom nigdy nienasyconego krzyżactwa naszym granic, w szczególności ziemi pomorskiej i bronić jej do ostatniej kropli krwi.

Sokolstwo Pomorskie solidaryzuje się z postanowieniami całego narodu i obowiązuje się, działać jak najskuteczniej by zpiersi swoich członków stworzyć żywy, nieprzełamany mur, o który rozbić się wszelkie zakusy wrogów“.

Sprawę przysposobienia rezerw przedstawił druh prezes. Nad referatem druh przesa przemawiali dd. prof. Albrycht, Dr. Karłak, Sikorzński, Dostatni, Nisiewicz i Jakiewicz. Druh prezes streszczając przemówienia wszystkich przedmówców, stwierdził, że celem sokolim nie jest tylko wychowanie fizyczne, lecz również stworzenie organizacji, która sama przez się stanowi wartość dla Państwa.

Rozszerzenie naszego programu rozumieć należy: 1) przysposobienie rezerw, 2) wyszkolenie wojskowe.

Celem zrealizowania projektu przysposobienia rezerw uchwalono następującą rezolucję:

Sokolstwu, chcącemu rozwijać się dla dobra Państwa powinna przyswlecać idea wielka, łącząca całe społeczeństwo. Takim ideałem widzi Rada Dzielnicza w rycerskości całego narodu. Rada wzywa wszystkie gniazda

do natychmiastowego zrealizowania całego programu przysposobienia wojskowego.

Po stwierdzeniu przez prezesa, iż zjazd był formalnie zwołany, przyjęto następujący porządek obrad: 1) Zagajenie, 2) Przewiesienie reprezentantów, 3) Referat o przysposobieniu wojskowym, 4) Sprawdzenie lemacji, 5) Wybór przewodnictwa. 6) Przyjęcie protokołu posiedzenia Rady z dnia 6. kwietnia 1924 r. 7) Sprawozdanie zarządu: sekretarza, skarbnika, naczelnika i komisji rewizyjnej, 8) Udzielenie pokwitowania zarządowi, 9) Budżet na rok 1925, 10) Wybór komisji Rewizyjnej i Sądu Honorowego, 11) Ubezpieczenie druhow ćwiczących, 12) Wnioski podane piśmiennie do dnia 5. kwietnia 1925 r., 13) Zlot Okręgu I. ze współdziałaniem całej dzielnicy i inne zloty, 14) Wolne wnioski, 15) Zamknięcie zjazdu.

Sprawdzono prawomocność obecnych delegatów, oraz ilość uprawnionych do podejmowania uchwał. Obecni: z przewodnictwa: 1. zarządu dzielnicy prezes Karol Moczka, wiceprezes Władysław Samoliński, sekretarz Alojzy Malczewski, skarbnik Józef Kras, naczelnik Bolesław Makowski, I-szy naczelnik Piotr Dostatni, II-gi zastępca naczelnika Maksymilian Bosiacki, redakcyjny Wojciech Albrzycht, referent komisji rewizyjnej Leon Wallo, razem głosów 9.

Sprawiedliwili nieobecność: Władysław Kozłowski i Stefan Malczewski. Poza tem 8 delegatów i 25 gniazd, głosów 47, razem głosów decydujących 56, ad 5. Marszałkiem Zgromadzenia wybrano drh. Samolińskiego, na sekretarza powołano drh. Kana, ad 6. protokół posiedzenia Rady z dnia 6. kwietnia 1924 r. przyjęto bez dyskusji, ad 7 sprawozdanie z rocznej działalności zdawali dd. Malczewski i Makowski. Skarbnik przedstawił szczegółowe zamknięcie rachunków za rok 1924. Dochody wynoszą: 4 479,52 zł., rozchody 4,094,31 zł. Dochodzi 385,21 zł. na rok 1925.

Wniosek Komisji Rewizyjnej druha Waldemara przeczytał protokół komisji rewizyjnej z dnia 2. marca 1925 r. stwierdzając, że komisja rewizyjna sprawdziła szczegółowo wszystkie pozycje, dotyczące dochodów i wydatków, porównała je z przedstawionymi danymi kasowymi, a znalazłszy wszystkie błędnym punkty w należytym porządku, przedstawił wniosek o udzielenie pokwitowania. Rada dzielnicza przyjmuje rachunki za rok 1924. Wniosek skarbnikowi i zarządowi przyznaje pełnomocnictwo za prowadzenie rachunków i

za gospodarke funduszów, ad 9 druha skarbnik Kafas przedstawił budżet w dochodach i rozchodach 2,500 złotych, który rada jednogłośnie akceptuje. Rada uchwała wysokość opłaty na rok 1925 na rzecz Dzielnicy 50 groszy od członka. Opłaty wnoszą gniazda do swego okręgu, a ten wpłaca do kasy dzielnicowej.

Druha przewodniczący zarządził półgodzinną przerwę obiadową.

Po wznowieniu obrad przystąpiono do punktu 10. Rada zatwierdziła skład zeszłorocznej komisji rewizyjnej na rok 1925 w osobach dd. Walloa, Jabłońskiego, Józwiaka. Do sądu honorowego wybrano: dd. Poszwińskiego, Krzyżanowskiego, Wolskiego, Jabłońskiego, Piaseckiego, Dra Praisa, prof. Sicińskiego, prof. Marciniaka i Suleckiego. ad 11. W sprawie ubezpieczenia druhow ćwiczących referuje druha Samoliński. Nad referatem wywiązała się obszerna dyskusja. Rada uchwała i przekazuje do przeprowadzenia Przewodnictwu Dzielnicy ubezpiecz. dd. ćwiczących w stosunku dwóch druhow na jedno gniazdo w wysokości 2000 zł. Gniazdom pozostawia się do woli ilość druhow ćwiczących ubezpieczyć. ad 12. Druha prezes referuje wniosek gniazd, okręgów i przewodnictwa. Wniosek 1-szy gniazda Bydgoszcz III. W uznaniu zasług Sokolstwa Polskiego położonych w ciągu swego istnienia nad oswobodzeniem Ojczyzny, Rada prosi Przewodnictwo Związku o poczynienie starań, aby rząd polski nadał jednemu z pułków armji polskiej nazwę „Pułku Sokolego“. Wniosek przyjęto z aplauzem.

Wniosek drugi w sprawie zniesienia zarządów dzielnicowych a pozostał tylko przy okręgach i związku, nie doznał poparcia.

Wniosek trzeci i czwarty popiera się.

Wniosek pierwszy Bydgoszcz I. w sprawie zniesienia 10% zysku od zabaw przechodzi większością głosów.

Wniosek drugi w sprawie zwrotu zapłaconych składek na olimpiadę upada. Rada kładzie nacisk na opieszale okręgi i gniazda, w celu zastosowania się do zeszłorocznej uchwały.

Wniosek okręgu II. w sprawie Związku Powstańców i Wojaków, Rada przekazuje Przewodnictwu do załatwienia w drodze układowej.

Wniosek Przewodnictwa w sprawie umundurowania Rada akceptuje. ad 13. W sprawie zlotu okręgu I. wywiązała się żywa dyskusja. Część delegatów wypowiedziała się przeciw urządzeniu zlotów w Gdańsku.

Delegat Okręgu I. podkreśla, że co do bezpieczeństwa ze strony naszych wrogów nie ma najmniejszej obawy, zgodzono się na urządzenie zlotu w Gdańsku.

W sprawie zlotów Dzielnicy Mazowieckiej, wielkopolskiej i okręgu berlińskiego referuje druż. prezes, wyrażając życzenie, by takowe obesać najwyższą liczbą druż. i druhen. ad. 14. Załatwiono kilka spraw drobniejszej wagi, zamyka druż. Samoliński posiedzenie Rady. Koniec o godzinie 3.45.

(—) Samoliński. (—) Kaliszan.

Za zgodność:

Malczewski, sekretarz dzielnicowy.

Zjazd wydziału wychowania fizycznego sokołów dzielnicy pomorskiej.

W dniu 26 kwietnia rb. odbyło się w Gdańsku w „Domu Polskim“ pod przewodnictwem naczelnika dzielnicy Bolesława Makowskiego posiedzenie Dzielnicowego Wydziału Wychowania Fizycznego Związku Tow. Gimn. Sokół w Polsce.

Reprezentowane były: Okręg I gdański druż. Garjantasiewicz Franciszek. Okręg III. grudziądzki druż. Dostatni Piotr. Okręg IV. toruński druż. Piotrowicz Stanisław. Okręg V. druż. Gołębiowski Franciszek. Okręg VI. lubawski druż. Cieszyński Jan. Okręg VII. starogardzki druż. Szczepanowski Feliks. Okręg VIII. nakielski dh. Malczewski Stefan i niżej podpisany.

Zebranie rozpoczęło się o godzinie 12-tej po zwiedzeniu boiska Sokoła Gdańskiego. Po załatwieniu wstępnych spraw formalnych ustalono nowy skład członków wydziału wychowania fizycznego na rok 1925/26, do którego weszli ponownie prócz wyżej wymienionych następujący druż.owie: Pończek Józef, Zacharek Bronisław, Malczewski Alojzy, Karliński Franciszek, Albrycht Wojciech, Cieszyński Jan, Kulczyński Władysław, Wiśniewski Franciszek i Nalewski.

Pierwszym zastępcą naczelnika dzielnicowego wybrano druż. Dostatniego Piotra z Brodnicy. Do przewodnictwa dzielnicowego wchodzić prócz naczelnika dzielnicowego i druż. Dostatniego druż.owie Gołębiowski z Bydgoszczy i Malczewski Stefan z Nakła.

Postanowiono do Wydziału kooptować jednego lekarza. Następnie omawiano zlot okręgu I. w Gdańsku połączony z wyciecz-

ką dzielnicową w dniach 8—9 sierpnia rb. Spodziewany jest tam również przyjazd 2000 Sokołów amerykańskich. Dyskutowano obszernie nad programem zlotu, który ostatecznie ustalony będzie na ponownym zjeździe w Gdańsku przez wybraną komisję w składzie druż.ów Makowskiego, Dostatniego i Garjantasiewicza w dniu 12 lipca.

Z kolei przystąpiono do wyznaczenia referentów na zloty okręgowe jak następuje:

Na zlot okręgu I. w Gdańsku 8—9 sierpnia druż. Gołębiowski.

Na zlot okręgu II. w Chojnicach 20—22 czerwca druż. Garjantasiewicz.

Na zlot okręgu III. w Grudziądzu 5 lipca druż. Cieszyński.

Na zlot okręgu IV. druż. Malczewski Alojzy.

Na zlot okręgu V. w Bydgoszczy 5 lipca druż. kapt. Bosiacki.

Na zlot okręgu VI. w Lidzbarku 21 czerwca druż. Dostatni.

Na zlot okręgu VII. w Starogardzie 7-8 czerwca druż. Pończek.

Na zlot okręgu VIII. w Łobżenicach 28-30 czerwca druż. Szczepanowski.

Zawody dzielnicowe odbędą się 4 tygodnie przed zawodami związkowymi w Toruniu.

W dalszym ciągu poruszono szereg spraw: jak: wycieczkę krajoznawczą oddziału kłarskiego „Sokoła“ toruńskiego po całej Pomorzu, która trwać będzie od 16—27. maja rb. Zlot Dzielnicy Warszawskiej odbyć się mający 15 i 16 sierpnia, zawody 3. maja Zawody związkowe w Warszawie oraz dzielnicowe w Toruniu. Kurs gimnastyczny związkowy w Skolem pod Krakowem, który trwać będzie od 1 lipca do 15 sierpnia. Związkowe zawody gimnastyczne w Poznaniu. Założenie Pomorskiego Związku Lekkiej atletycznej w Bydgoszczy. Zlot dzielnicowy Wielkopolskiej w dniach 28—29 czerwca. Zlot sokołów w Niemczech w Berlinie. Zielone Świątki i bieg rozstawny Dziennik Bydgoskiego.

Co do sokolich oddziałów piłki nożnej oświadczone się w tej myśli, że zezwala się oddziałom przystąpienie do Okr. Związku P. N. poza to obowiązuje oddziały należące do O. Z. P. N. w dalszym ciągu do gulin dzielnicy z dnia 1-go maja 24.

Po załatwieniu aktualnych spraw organizacyjnych jak raporty kwartalne i

zamknął przewodniczący zebranie o godz. 17-tej hasłem: Czołem!

Jan Kilanowski, sekr.

Sprawozdanie naczeln. Okr. III. Dzieln. Pom.

Związku Sokółów za rok 1924.

Rok sprawozdawczy rozpoczęliśmy pod hasłem zlotu dzielnicowego. Wszystkie wysiłki nasze szły w tym kierunku, aby apel sokołstwa naszej dzielnicy wypadł jaknajokazalej — i byśmy w tym apelu nie na ostatniem pozostali miejscu. Jako przygrywkę do zlotu dzielnicowego odbyliśmy zlot okręgowy w Chełmnie, który mimo że pod względem technicznym jak i organizacyjnym wypadł okazale, pozostawił pewne dysonanse, które odbiły się ujemnie na naszym udziale w zlocie dzielnicowym. Zdłużenie nasze co do spawności naszego okręgu zawiodły nas przy tym apelu. Sobkostwo jednostek wzięło górę nad rygiorem sokolim. Zaczynam sprawozdanie od zlotów, ponieważ przygotowanie ich było głównym naszym zadaniem w roku sprawozdawczym. Powyższe liczby wykażą nam udział w zlocie okręgowym i dzielnicowym.

Zlot okr.: druhów 125; druhen 44; młodz. męsk. 67; młodz. żeńsk. 32; razem 268. — Zlot dzielnicowy: druhów 72; druhen 24; młodz. męsk. 32; młodz. żeńsk. 19. — Razem 147.

Udział zatem w zlocie okręgowym był zadawalający przyrost bowiem w porównaniu do zlotu poprzedniego wyraża się liczbą 52 osób ćwic. co wynosi równe 25 proc. przyrostu. Udział zato w zlocie dzielnicowym był stanowczo zamyły.

Zawody

Co do zawodów to urobiła się u nas już tradycja, że odbywamy w połączeniu ze zlotem okręgowym zawody zastępowe a w jesieni lekko atletyczne tak zwane kościuszkowskie. Pierwsze wypadły imponująco bo stawało wszystkich zawodników i zawodniczek włącznie młodzieży razem 102 osób czyli 17 zastępów po sześć. Prócz tego stawało 8 drużyn do biegu rozstawnego. Ilość przeprowadzonych bojów kryje się liczbą 19 w tem dwa biegi rozstawne. Zawody te przeprowadzono i ukończono w ciągu trzech i pół godzin co było możliwem dzięki wzorowemu przygotowaniu boiska przez szkołę podoficerską w Chełmnie. Szczególne uznanie należał się p. por. Sikorskiemu jak nie

mniej druhowi Teodzieckiemu za mozolną pracę nad przygotowaniem boiska do zawodów i zlotu.

Drugie zawody jesienne nie cieszyły się taką liczbą uczestników jak pierwsze bo stawały do konkurencji tylko dwa gniazda: Grudziądz i Świecie — z ogólną liczbą zawodników 16 druhów i 8 druhen. Wyniki pierwszych i drugich zawodów ogłoszone były w prasie miejscowej zaraz w następnym dniu po odbytych zawodach.

Ilość zdobytych nagród przez poszczególne gniazda jest następująca: w zawodach złotych zdobyło gn. Świecie 2 pierwsze nagrody, gniazdo Grudziądz 2 pierwsze, 1 drugą i bieg rozstawny 5×60 mtr. dla druhów, gniazdo Chełmno 1 drugą i bieg rozstawny 5×60 mtr. dla druhen. W zawodach jesiennych zdobywa gniazdo Świecie 5 pierwszych, 8 drugich 4 trzecie i bieg rozstawny 800, 400, 200, 200 mtr. razem 18; gniazdo Grudziądz 9 pierwszych, 6 drugich i 9 trzecich; razem 24.

Zaznaczyć tu wypada, że gniazda młodsze nie mają odwagi wysłania swych zawodników na te zawody co jest nieuzasadnionem, gdyż częsty udział w zawodach obudzi zamiłowanie do sportu i zahartuje niejednego zawodnika do wytrwałej pracy nad jego udoskonaleniem fizycznym.

Pozatem braliśmy udział w zawodach dzielnicowych, które odbyły się dnia 24-go sierpnia w Toruniu, w liczbie 10 zawodników i 5 zawodniczek. W zawodach tych wyróżnili się druhowie:

Drzewuszewski Alojzy, Grudziądz w biegu na 100 mtr. III. nagroda; Bauman Jan Grudziądz w rzucie oszczepem II nagroda; Weznerówna Zofja Chełmno w biegu na 60 mtr. III nagroda.

Pozatem udało nam się w roku sprawozdawczym zaprowadzić piłkę koszykową dla oddziałów żeńskich, która pod kierownictwem druha Teodzieckiego dała dobre rezultaty. Trzy gniazda mianowicie: Chełmno, Grudziądz i Łasin uprawiały ją przez całe lato w konsekwencji czego rozegrały kilka meczów wprowadzając nowe życie sportowe do oddziałów żeńskich.

Oddziały piłki nożnej mimo swego istnienia przy poszczególnych gniazdach nie ujawniły zbyt dobrego ożywienia. Oddziały te rozgrywają się z klubami samorzutnie przyczem nie wykazały wyższej klasy aby je mógł zaciężyć do Okręgowego Związku Piłki Nożnej.

Wycieczki.

W roku sprawozdawczym nie urządzaliśmy wycieczek Okr. ze względu na oszczędność zalecając zato jaknajczęstsze urządzanie tychże w zakresie gniazd. Nie wszystkie gniazda jednak doceniają zbawienne skutki wycieczek pieszych. Większa ich część bowiem wycieczek wcale nie urządza. Na wyróżnienie zasługują gniazda: Świecie — 13 wycieczek z przeciętnym udziałem 76 osób i 13 przechodzonych km. przeciętnie, dalej Grudziądz — 6 wycieczek z przeciętnym udziałem 32 osoby i 16 przeciętnie przechodzonych km.

Działalność ścisłego grona technicznego.

Ścisłe grono techniczne, w skład którego wchodził druhowie: Maciejewski, Ponczek, Teodziecki, Szalabka, Koperska, Urbaniak i Dostatni — odbyło w ciągu roku 3 posiedzenia z przeciętnym udziałem po 4-ech członków. Na posiedzeniach tych opracowywano programy pracy w okręgu w szczególności program występów na zlocie okręgowym, dzielnicowym, programy zawodów oraz ustalano wytyczne dla pracy naczelnictwa. Jako gorliwych współpracowników grona wymienić należy druhów: Ponczka, Szalabkę i Teodzieckiego, których współpracownicy naczelnictwo zawdzięcza przeprowadzenie swego programu.

W roku sprawozdawczym ubył 2 wybitne siły, mianowicie druh Teodziecki i druhna Koperska z powodu wyjazdu do Bydgoszczy.

Lustracje gniazd.

Lustracje gniazd mają na celu sprawdzenie na miejscu faktycznego stanu rzeczy a w razie potrzeby udzielenie wyjaśnień, pouczenie o prowadzeniu lekcji i danie incjatywy w kierunku ulepszenia pracy w gnieździe. Lustracji takich odbyło ze strony technicznej 12 i to: 7 — Dostatni, 4 — Ponczek i 1 — Teodziecki, w trakcie których zostały odwiedzone gniazda: Łasin, Jabłonowo, Grudziądz, Jeżewo, Warlubie, Świecie, Bukowiec, Lipinek i Chełmno. Nie zwiedzono gniazd: Osie Nowe, Mniszek i Gruczno. Mała liczba lustracji tłumaczy się brakiem funduszy w kasie okręgowej, z którego to powodu trzeba było wyjazdy zredukować do minimum.

Zjazdy Naczelników.

W roku sprawozdawczym odbyły się 2 zjazdy naczelników i to pierwszy w kwietniu w Chełmnie, drugi w grudniu w Grudziądzu. Zjazdy te mają na celu zapozna-

wanie naczelników gniazd z ćwiczeniami, pouczanie w prowadzeniu lekcji i administracji technicznej gniazda. Program tych zjazdów obejmuje zwykle 1) lekcję praktyczną, podczas której demonstruje się wzór prowadzenia lekcji i objaśnia różne ćwiczenia, słownictwo itp. 2) wykłady z dziedziny gimnastyki; 3) instrukcje o załatwianiu raportów do okręgu itp. oraz przeprowadza się szeroką dyskusję nad całokształtem życia sokołego. W pierwszym zjeździe, który odbył się dnia 27. IV. 1924 w Chełmnie, wzięło udział 6 naczelników, 5 zastępców, 3 kierowników oddz. żeńsk., 4 kierowników oddz. młodz. i prezes gniazda Chełmna, razem 19 osób. Reprezentowanych było 8 gniazd. Drugi zjazd odbył dn. 8. XII. 24 r. w Grudziądzu zgromadził z 13 gniazd czterech naczelników, dwóch zastępców i trzech innych przewodników — razem 9 druhów reprezentowało 5 gniazd. Zainteresowanie się naczelników tymi zjazdami jest stanowczo za małe, temwięcej, że zwykle nie korzystają z nich gniazda najniższe.

Pogląd ogólny na stan okręgu.

Na początku roku liczył okręg 14 gniazd. W ciągu roku założono 1 gniazdo (Lipinek) a 2 odstąpiono do nowo utworzonego okręgu 7 w Tczewie, pozostało więc 13, w tem 6 gniazd miejskich i 7 wiejskich. Na czoło okręgu wysuwa się w roku sprawozdawczym gniazdo Świecie z ogólną liczbą ćwiczących 110 i 382 przeprowadzonych lekcji z przeciętnym udziałem 19. Gniazdo to okazało wielką ruchliwość i ogromny postęp pod każdym względem. Na drugim miejscu stoi gniazdo Grudziądz z liczbą ćwiczących 101 i odbytych lekcji ogółem 320 z przeciętnym udziałem 18. Poza to dodatkowo pracuje gniazdo Jabłonowo i Łasin, które się znacznie ożywiło. Również dość ruchliwymi były gniazda Chełmno i Mniszek, inne gniazda mało czynne, a gniazdo Gruczno nie dało znaku życia.

Stan posiadania w przyrządach i przyborach gimnastycznych.

Drażków 9 własnych, 4 wynajęte; poręczy 7 własnych i 6 wynajętych; koni 4 własne, 5 wynajętych; koźłów 2 własne, 7 wynajętych; skoczni 9 własnych, 4 wynajęte; kótek rz. 1 własny, 4 wynajęte; orczyków 4 wynajęte; lasek 75; maczug 24; ciężarków 12; ciężków 20; piłek dętych 12; chorągiewek 108; dysków 4; oszczepów 5; kule do rzutu 3. Prócz tego posiadają 4 gniazda kompletne przybory do piłki nożnej i 3 gnia-

zda przybory do piłki koszykowej. Materacy do przyrządów posiada 5 gniazd razem 13 sztuk i jedno gniazdo 1 materac zapasniczy. — Majątek wszystkich towarzyszt w okręgu razem wynosi ca. 8.000 zł.

Grudziądz, w lutym 1925 r.

Naczelnik III. Okr. Zw. Sokołów

Dzieln. Pomorskiej

P. Dostatni.

Ćwiczenia dla młodzieży żeńskiej z wiank.

Dzielnicy Pomorskiej na rok 1925.

Obraz I.

- a. 1. Krok lewą nogą, ramiona przodem w górę — 2—3 wytrzymaj
- b. 1. ćwierć obrotu w prawo, ramiona łukiem czelnym w bok, 2—3 wytrzymaj.
- c. 1. prawe ramię wprzód, lewe ramię w górę, 2—3 wytrzymaj
- d. 1. lewe ramię wprzód, prawe ramię w górę, 2—3 wytrzymaj.
- e. 1. ramiona przodem w dół, 2 ramiona w bok, 3 wytrzymaj.
- f. 1. przystaw lewą do prawej nogi, ramiona skurcz, wianki pionowo, 2—3 wytrzymaj.
- g. 1. ramiona wprzód, 2—3 wytrzymaj
- h. 1. ramiona wdół, 2—3 wytrzymaj.

Obraz II.

- a. 1. wykrok krzyżny lewą nogą, ramiona w prawy bok, 2—3 wytrzymaj
- b. 1. pół obrotu w prawo, ramiona w lewy bok. 2—3 wytrzymaj
- c. 1—3 uklon królewski, ramiona w dół zewnątrz
- d. 1—3 wytrzymaj.
- e. 1. ćwierć obrotu w prawo, ręce krzyżne złoż na pierś 2—3 wytrzymaj
- f. 1. ramiona w bok dolnym łukiem, przystaw prawą do lewej nogi, 2—3 wytrzymaj
- g. 1. ramiona w górę ugięte nad głową (wianek poziomo) postawa napalcowa patrz na wianki, 2—3 wytrzymaj.
- h. 1. ramiona łukiem czelnym w dół, 2—3 wytrzymaj.

Obraz III.

- a. 1. postawa napalcowa, ramiona wprzód, 2—3 wytrzymaj
- b. 1. postawa kuczna, ramiona w górę, 2—3 wytrzymaj
- c. 1. postawa kłeczna, ramiona w bok. — 2—3 wytrzymaj

- d. 1. skłoń tułów w lewy bok, prawe ramię ugięte nad głową, patrz na lewy wianek, 2—3 wytrzymaj
- e. 1. jak d, tylko w prawy bok, 2—3 wytrzymaj
- f. 1. kłeczka na prawem kolanie, wianki na lewem kolanie wpion, 2—3 wytrzymaj
- g. 1. postawa z ćwierć obrotem w lewo, ramiona w bok 2—3 wytrzymaj
- h. 1. ramiona łukiem czelnym w dół, 2—3 wytrzymaj.

Obraz IV.

- a. 1—3 krok lewo, prawo, lewo noga, ramiona w górę
- b. 1—3 skłoń głowę w dół ramiona w dół zewnątrz
- c. 1—3 złoż ręce na biodra 3 kroki w tył
- d. 1—3 unik lewą nogą w tył ram. w bok
- e. 1—3 ćwierć obrotu w lewo, prawe ramię w górę, patrz na prawe ramię, lewą rękę na biodra złoż. lewa noga na palcach
- f. 1—3 prawe ramię w dół i patrz na prawe ramię, lewe ramię nad głową ugięte przenieść ciężar ciała na lewą nogę, prawa noga na palcach
- g. 1. przystaw lewą nogę do prawej, ramiona wprzód 2—3 wytrzymaj
- h. 1. ram. w dół, 2—3 wytrzymaj.

Uwaga: Każdy obraz ćwiczy się 4 razy. — Nuty do tychże ćwiczeń dostarcza druh Józef Ponczek, Świecie, ul. Klasztorna nr. 23.

Kalendarz Sokoli.

Tegoroczny Zlot Okręgu V. odbędzie się 5 lipca, a nie 12 lipca, jak pierwotnie podano.

Wszelkie prace introligatorskie

wykonuje szybko i starannie

Drukarnia Bydgoska Sp. Akc.

Wykaz statystyczny ze stanu gimn. Okręgu III. Dziel. Pom. Zw. Sokolów

za czas od 1. 1. 24—31. 12. 24.

L. p.	Gniazdo	Ogólna liczba członków towarzystwa				Ćwiczących				Odb. lekcji			Przed udział			Wyciecz. piesza			Odb. sportowe					Powołano do work druż	Uwagi					
		Druhow	Druhen	Młodz. męskiej	Młodz. żeńskiej	Druhow	Druhen	Młodz. męskiej	Młodz. żeńskiej	Druhow	Druhen	Młodz. męskiej	Młodz. żeńskiej	Odbyt. wyciecz.	Przebieg. wyciecz.	Przebieg. kłm. przez	Odbyt. zebra. n. przodown	Przebieg. wyciecz.	Odb. lekcji dla przod.	Przebieg. wyciecz.	Odbyt. wyciecz.	Przebieg. wyciecz.	Koszy. owka			Piłka nozna	Lekka atlet.	Cieżka atlet.	Inne	
1	Chełmno	12	20	12	19	—	83	40	88	—	11	8	11	—	2	54	7	1	5	—	—	—	—	1	1	1	—	—	3	
2	Grudziądz	170	42	16	22	90	92	89	49	26	12	14	17	6	32	16	9	7	4	6	3	76	1	1	1	1	—	15		
3	Świecie	150	53	12	27	118	108	83	73	32	9	21	15	13	76	13	10	7	13	9	12	46	1	1	1	—	Kregl. 1	8		
4	Jabłonowo	74	23	—	—	13	36	—	—	31	16	—	—	10	3	25	9	8	9	9	2	—	—	1	—	—	—	—		
5	Jeżewo	28	13	—	15	—	18	—	2	10	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	—	1	—	—	—	—		
6	Lipinek	44	20	14	6	—	—	—	—	—	—	—	—	1	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	książ. nie zwrócono	
7	Łasin	64	23	12	7	—	66	60	9	19	9	6	—	1	27	16	3	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	brak sprawozd.		
8	Osie	2	16	—	—	—	28	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2			
9	Bukowiec	72	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	brak sprawozd.		
10	Gruszno	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	nieczyn.		
11	Mniszek	25	16	—	8	8	38	—	38	21	7	—	5	4	4	35	2	—	—	—	4	8	—	1	—	—	2			
12	Nowe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	brak sprawozd.		
13	Warlubie	43	14	9	8	14	24	5	9	19	9	7	6	12	1	37	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	w ostatn. półroczu nieczyn.		
		814	26	75	111	75	501	3	5318	193	16	9	11	11	31	60	15	31	7	2	6	22	34	4	7	1	1	32		